

μωδίας ἀπὸ τοὺς ὀκτὼ ἤχους· ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς ἐποχῆς ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἀνεδείχθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ διδάσκαλοι καὶ ἐφευρεταὶ ψαλμωδιῶν, τοὺς ὁποίους παρασιωπῶμεν συντομίαις χάριν.

Τὴν δὲ μέθοδον καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἀναβιβάζουσιν οἱ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς ἕως εἰς τοὺς χρόνους Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, τούτεστι 285 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, λέγοντες ὅτι ὁ ῥηθεὶς Βασιλεὺς εὐρῶν τοὺς ἤχους συγκεχυμένους καὶ διαχωρισμένους, ἐπρόσταξε τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μεταφράζοντας τὴν ἱερὰν γραφὴν, νὰ συλλέξωσιν ἰδίως τὰ περὶ Ἑλληνικῆς μουσικῆς· οὗτοι δὲ συντάξαντες πάντα τὰ μέλη τῶν ἤχων ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν βιβλίον καλούμενον Μουσικόν, ἐξ οὗ τῆς μουσικῆς ἢ πᾶσα τέχνη ἐγνωρίσθη, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον σὺν ἄλλοις πολλοῖς ἀπώλετο ἐν τῇ Ἀλεξανδρινῇ βιβλιοθήκῃ.

Ἡ Μέθοδος λοιπὸν καὶ οἱ χαρακτῆρες ταύτης τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς, τὴν ὁποίαν, ὡς εἴπομεν, διέσωσεν ἀπὸ τοῦ μεγάλου τοῦ γένους ναυαγίου ἡ μήτηρ ἡμῶν ἐκκλησία (3), διετηρήθησαν ἀπαρραλλοῦται ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ μέχρις Ἰωάννου τοῦ Πρωτοψάλτου (1796)· ἀνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης διαφορᾶς, εἰμὴ τοῦ ὅτι οἱ μὲν ἀρχαῖοι Ἕλληνες μετεχειρίζοντο πρὸς σημειώσιν τῶν τόνων τοὺς ἀλφαθητικούς χαρακτῆρας, ὁ δὲ Δαμασκηνὸς ἀντεκατέστησε τὰ παρὰ τῇ ἡμετέρᾳ μουσικῇ μέχρι τοῦ νῦν ἐν χρήσει σημεῖα· ἀκολούθως δὲ οἱ Λατίνοι ἐπενόησαν τὰ παρ' αὐτοῖς καὶ πᾶσι τοῖς Εὐρωπαίοις σηματοδρόχονα (notes). Ἐν τοσοῦτῳ οὔτε ὁ πρῶτος τρόπος τοῦ γράφειν τὰ μέλη, οὔτε ὁ δεῦτερος, παρομοιάζων μὲ τὰ ἱερογλυφικὰ σύμβολα τῶν παλαιῶν Αἰγυπτίων, οὔτε ὁ τρίτος ἦσαν ἀνεπίληπτοι· προϊόντος ὁμῶς τοῦ χρόνου ἐκαλλιεργήθησαν καὶ διωρθώθησαν διὰ προ-

(3) Ὅταν ἐξέλιπεν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἡ ἔμμουσος ψαλμωδία, ἐσώζετο ἐν ταῖς κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ Κρήτην ἐκκλησίαις· ὅτε δὲ καὶ ἐντεῦθεν ἀπέπτη, ἐσώζετο ἐν τῷ τοῦ Ἄθωνος Ἁγιωνύμφου ὄρει, ἐπειδὴ ἐχρησίμευεν ἡ διάδοσις τῆς μουσικῆς εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικούς καὶ καθ' ἄλλας μὲν τελετὰς, μάλιστα δὲ εἰς τὰς ἀγροπνίας, ἤγουν τὰς παννυχίους τελετὰς· ἐκείθεν δὲ πάλιν μετεκομίσθη εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, μέχρι τοῦ νῦν σωζομένη.

σθηκῶν καὶ ἀφαιρέσεων μόνον οἱ δύο, τουτέστιν ὁ τῶν Εὐρωπαίων καὶ ὁ ἡμέτερος. (ἀκολουθεῖ).

Ο ΟΡΝΥΘΟΥΡΥΓΧΟΣ.

Πολὺ ἠμφισβήτησαν οἱ φυσιολόγοι εἰς ποῖαν κλάσιν νὰ κατατάξωσι τὸ ὑπὸ τῆς παρουσίας εἰκονογραφίας παριστώμενον ἀνόμαλον καὶ ἑτερόκλιτον ζῶον, παράδοξον ὄχι μόνον διὰ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ κατασκευὴν, μεγάλως διαφέρουσαν τῆς τῶν ἄλλων ζῶων· ἐπὶ τέλους δὲ ὠνόμασαν αὐτὸ Ὀρνιθόρυγχον.

Καὶ τὸ μὲν σῶμα τοῦ ζώου τούτου καλύπτεται ὑπὸ τριῶν, ἔχει δὲ ῥάμφος ὁμοιον τῷ τῆς χηνός καὶ τέσσαρας πόδας, ὧν οἱ ὀπίσθιοι φέρουσι κέντρα ἰσόβουλα ὑπολαμβανομένα· δὲν εἶναι οὔτε ζωοτόκον, οὔτε ἐντελῶς ζωοτόκον, ἀλλὰ δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὡς ζωοτόκον, δηλαδή ἡ θήλεια νεοσσεύει τὰ ὠὰ αὐτῆς ἐντὸς τῆς μήτρας. Καὶ νομίζεται μὲν γαλακτοφόρον, ἀλλ' ἀγνωεῖται πῶς θηλάζει· ἐνὶ λόγῳ ὁ Ὀρνιθόρυγχος εἶναι ὄν ῥιφθὲν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ νὰ ἀνατρέψῃ ὅλα τὰ περὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἀνεγνηγεργμένα συστήματα, διότι ἐξίσου δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἀνήκει καὶ εἰς τὰ τετράποδα, καὶ εἰς τὰ πτηνά, καὶ εἰς τοὺς ἰχθεῖς.

Τὸ πτηνὸν τοῦτο γεννᾶται εἰς τὴν νέαν Ὀλανδίαν, τὴν χώραν ὅπου ὁ διὰ τὴν λευκότητα αὐτοῦ τοσοῦτον ἐν Εὐρώπῃ ὀνομαστός κύκνος, ἔχει πτερὰ καταμέλανα· ὅπου οἱ παρ' ἡμῶν φαιοὶ ἰέρακες, εἶναι λευκοὶ ὡς ἡ χιών· ὅπου ἄλλου τινος ὄρνιθος ἡ οὐρὰ ἔχει τὸ σχῆμα τῆς Ἑλληνικῆς λύρας· ἄλλος δὲ τις ὄρνις ἐκπέμπει κραυγὴν ἐξ ὀλοκλήρου ὁμοίαν πρὸς τὸν πάταγον τῆς μάστιγος.

Οἱ φυσιολόγοι κατέταξαν τὸ ζῶον τοῦτο μεταξὺ τῶν τετραπόδων· ζῆ δὲ συνήθως παρὰ τοὺς ποταμούς καὶ τὰ ἔλη, καὶ τρέφεται ὑπὸ σκολήκων καὶ ἄλλων ἐνυδρῶν ἐντόμων· κολυμβᾷ δὲ ἄριστα, ἐπὶ δὲ τῆς ξηρᾶς βαίνει ἔρπον. Τὸ γνωστότερον εἶδος τοῦ ζώου τούτου εἶναι ὁ παρὰ δόξος Ὀρνιθόρυγχος, ὄνομα μαρτυροῦν τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας τὸ ζῶον ἐπροξένησεν εἰς τοὺς θέλοντας νὰ καθυποτάξωσι τὴν φύσιν εἰς τὰς μεθόδους αὐτῶν, ἢ τὴν θεῖαν πρόνοιαν, τὴν τοσοῦτον γόνιμον τὴν φύσιν καταστήσασαν.

Καὶ ἡ μὲν θήλεια κατασκευάζει φωλεὰν ἐξ ἐνύδρων φυτῶν, ἀλλὰ δὲν εἶναι εἰσέτι γνωστὸν πῶς νεοσσεύει, καὶ πῶς ἐκτρέφει τὰ νεογνά αὐτῆς· Οἱ Ὀρνιθόρυγχοι ζωοροῦνται σπανίως· διότι καταδικωκόμενοι καταδύονται τάχιστα ἐντὸς τοῦ ὕδατος· τὸ δὲ σῶμα αὐτῶν πλην τῆς κεφαλῆς εἶναι ἄτρωτον ὑπὸ τῆς σφαίρας τῶν πυροβόλων· οὐδ' ἴσχυσαν μέχρι σήμερον νὰ μετακομίσωσι ζῶντα εἰς τὴν Εὐρώπην Ὀρνιθόρυγχόν τινα.

Τὸ περιεργότερον τοῦ ζώου τούτου εἶναι οἱ δύο ὀδόντες, οὓς ἔχει ἐφ' ἑκατέρας πλευρᾶς καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ σώματος αὐτοῦ, μὴ κεκαλυμμένους ὁμῶς ὑπὸ λευκοῦ, προσηλωμένους δὲ ἐπὶ τῶν οὐλῶν· οἱ ὀδόντες οὗτοι εἶναι τετράπλευροι, λείοι ἀνωθεν, καὶ σύνθετοι ἐκ κερατινῶν ἰνῶν κατὰ μῆκος συνηνωμένων. Ἐχει δὲ γλῶσσαν βραχέϊαν, μαλακὴν καὶ τρόπον τινα διπλὴν· δηλαδή τὴν μὲν, κατὰ τὸν Κυβιέρον, ἐμπεριεχομένην εἰς τὸ κοῖλον τοῦ ρύγχους καὶ μαλλώδη, τὴνδὲ εἰς τὴν βάσιν τῆς πρώτης, παχυτέραν

καὶ ἔχουσαν ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν δύο τινὰς σαρκώδεις ἄκρας.

Καὶ οἱ μὲν ἔμπρόσθιοι πόδες τοῦ Ὀρνιθόρυγχου ἔχουσι πέντε δακτύλους λεπτούς, σχεδὸν ἰσομεγέθεις προσκεκολλημένους ἐπὶ μεμβράνας ὑπερεχοῦσης αὐτοῦς κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ ὠχυρωμένους διὰ μακρῶν ὀνύχων, οἱ δὲ τῶν ὀπισθίων ποδῶν δάκτυλοι, ἔχοντες πάντες τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, συνενῶνται διὰ μεμβράνας μέχρι τῶν τοξοειδῶν αὐτῶν ὀνύχων.

Τὸ χρώμα τῶν τριχῶν τοῦ Ὀρνιθόρυγχου εἶναι φαῖον μὲν κατὰ τὴν βάσιν, ὑποκόκκινον καὶ στιλπνὸν κατὰ τὰ ἄκρα, ἀργυρόλευκον δὲ κατὰ τὸ στήθος καὶ τὴν κοιλίαν. Τὸ ὀλικὸν μῆκος τοῦ ζώου ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ ρύγχους μέχρι τῆς βάσεως τῆς οὐρᾶς, εἶναι συνήθως ἐνὸς ποδὸς καὶ δύο δακτύλων· ἡ δὲ οὐρὰ ἔχει μῆκος μὲν συνήθως τριῶν δακτύλων, πλάτος δὲ δύο δακτύλων.

Μόνος ὁ Ἄγγλος Βενέτος ἠδυνήθη νὰ ζωγήρησῃ Ὀρνιθόρυγχον, τὸν ὁποῖον, ὡς ὁ ἴδιος διηγεῖται,

ἔθεσεν ἐντὸς κἀδδου μετὰ ἐνύδρων χόρτων, ἐξ ὧν συνήθως οὗτος τρέφεται, ἀλλ' ἐνθα τὸ ζῶν ἐφαίνετο πολὺ δυσανασχετοῦν διὰ τὴν στέρσιν τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, καὶ ἀποπειρώμενον πάντοτε νὰ φύγη, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπὶ τέλους κατώρθωσεν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΛΩΡΟΥΧΟΥ ΜΥΡΜΗΓΚΙΚΟΥ ΟΞΕΟΣ.

Σεβαστέ μοι καθηγητὰ Κίριε Ἰωάννη Βούρε.

Συγχωρήσατέ μοι ν' ἀναφέρω πρὸς ὑμᾶς ὀλίγας λέξεις περὶ τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου, δηλαδὴ τοῦ χλωρούχου μυρμηγκικοῦ ὀξέος, ἀντὶ τοῦ θεϊκοῦ αἰθέρος. Ἡ χρῆσις τοῦ εἰρημένου ὀξέος εἶναι πολὺ καλλητέρα, ἀσφαλεστέρα, καὶ εὐκολωτέρα, ἀπαιτεῖται ὅμως νὰ ἦναι τοῦτο εἰλικρινές, ἄλλως δὲν ἐνεργεῖ. Ἡ χρῆσις του γίνεται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· χέει τις ἐπὶ χειρομάκτου τινὸς μέχρι δραχμῆς, θέτει τὸ χειρόμακρον εἰς τοὺς μυκτῆρας τοῦ ἐγχειρισθησομένου καὶ εἰς δύο λεπτὰ ἄρχεται ἡ νάρκωσις· ἀφαιροῦν ὀλίγον τὸ χειρόμακτρον καὶ πάλιν τὸ προσθέτουν, ἐὰν ἡ χρῆσις τὸ καλέση, κεντοῦν τὸν ἀσθενῆ με θελόνην εἰς διάφορα μέρη διὰ νὰ πληροφορηθοῦν περὶ τῆς ναρκώσεως, καὶ εὐθὺς ἐνεργεῖ ὁ χειροῦργος, ὁ ἀσθενὴς δὲν αἰσθάνεται τὸ πικραμικρὸν, ἀλλ' οὔτε ὄνειρεύεται, ὡς με τὸν θεϊκὸν αἰθέρα.

Ἐγείναν ἐπὶ ζῶν διάφοροι δοκιμασίαι ἐπὶ ἵππων καὶ κυνῶν, διὰ τὸν ἵππον ἐχρειάσθησαν τρεῖς οὐγγίαι διὰ νὰ τὸν θανατώσωσι· κατ' ἀρχὰς ἤρχισαν νὰ κλονίζωνται τὰ ὀπίσθια του ἄκρα καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ καταπίπτῃ, οἱ σφυγμοὶ του ἔγειναν ἀνεπαίσθητοι, τότε ἀπέκοψαν τὸν ἄκρον πόδα ἄνευ παραμικρᾶς κινήσεως, συγχρόνως ἀφῆρσαν καὶ τὴν κύστιν ἀπὸ τὴν ρίνατου καὶ μετὰ ἐν λεπτὸν ἀνεπήδησεν ὁ ἵππος, προσήρμωσαν πάλιν τὴν κύστιν καὶ ἐχρειάσθησαν 40 λεπτὰ ἕως οὗ θανατωθῆ· ἐξετάσαντες τὰ ἐντόσθια δὲν εὗρον καμμίαν μεταβολὴν· εἰς κύνας τὸ ἔδωσαν ἐσωτερικῶς καὶ ἐνεργεῖ ταχύτερον, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶς δὲν ἔφερον οὔτε εἰς τοὺς πνεύμονας, οὔτε εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἀλλ' οὔτε εἰς τὸν στόμαχον μεταβολὴν τινα, ἕνεκα τούτου θεωροῦν τὰν χρῆσιν του ἀσφαλεστέραν, ἢ τὴν τοῦ θεϊκοῦ αἰθέρος. Ὁ θεϊκὸς αἰθερὸς παρετηρήθη, ὅτι δὲν δύναται νὰ μεταχειρισθῆ εἰς καχκτικὸς διὰ τὴν

ἐπὶ τοῦ αἵματος ἐνεργεῖάν του, δηλαδὴ προξενεῖ κάποιαν ἀλλοίωσιν, προσέτι ἐπιφέρει καὶ σπασμούς, ἐνῶ τὸ μυρμηγκικὸν ὀξὺ φέρει ἀπλήν μόνον νάρκωσιν. Εἰς τὰ πειράματα δὲν εἴμην παρῶν· ὅλα ταῦτα τὰ ἐδιηγήθη ὁ τῆς Παθολογικῆς Ἀνατομίας Καθηγητῆς. Εἰς τῶν βοηθῶν τῶν Καθηγητῶν τοῦ νοσοκομείου με ὑπεσχέθη νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς ἐν πείραμα ἰδιαιτέρως ἐπὶ ζῶου, καὶ τότε θέλω ἀναφέρει πρὸς ὑμᾶς ἀκριβέστερον τὰ διάφορα φαινόμενα. Ὁ Καθηγητῆς τῆς χειρουργικῆς ἔκαμεν ἕως τώρα τρεῖς ἐγχειρήσεις μετ' ἐπιτυχίας. Κατὰ πρῶτον ἔγεινεν ἡ χρῆσις τοῦ εἰρημένου ὀξέος εἰς ἐξαίρεσιν τοῦ δευτέρου ὀπισθίου τραπεζίτου ὀδόντος· κατὰ τύχην εἴμην εἰς τὴν ἀριστερὰν τοῦ ἀνθρώπου τούτου πλευρὰν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδω τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐπιθὴ οἱ βολβοὶ ἦσαν πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένοι· φαίνεται δὲ ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ φαρμάκου νὰ ἦτο πολὺ, διότι δὲν συνέθη τοῦτο εἰς τοὺς λοιπούς· οἱ σφυγμοὶ του ἦσαν ἀνεπαίσθητοι καὶ μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ ὀδόντος ἔμεινε δύο λεπτὰ νεναρκωμένος· τότε ἐράντισε τὸ πρόσωπόντου ὁ καθηγητῆς με ψυχρὸν ὕδωρ καὶ εὐθὺς ἐπανῆλθεν εἰς ἑαυτόν· τοῦ ἔδωκεν ἀκολούθως τὸν ὀδόντα καὶ ἠρώτα ἂν τὸν ἐξήρσαν ἀπὸ αὐτόν, διότι δὲν ἠσθάνθη τίποτε, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἐρωτηθέντες, εἶπον, ὅτι δὲν ἠσθάνθησαν τίποτε, ἀλλ' οὔτε ὠνειρεύθησαν.

Ἐκ Μονάχου τὴν 15/27 Δεκεμβρίου 1347.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΑΥΡΙΝΑΚΗΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Συνέχεια τῆς Ὀμιλίας τοῦ Κ. Ἀσωπίου.

(Ἐκ τοῦ Ἀριθ. 8.)

Νέοι βλαστοὶ τῆς γηραιᾶς Ἑλλάδος, χρηστὰι τῆς πατρίδος ἐλπίδες, ἀδυνάτως καὶ ὡς ἐν ἀμυδρᾷ σκιαγραφίᾳ ἐπροσπάθησα νὰ σᾶς ὑποδείξω τὴν ἑκτασιν, τὴν χρῆσιν, καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ περὶ φιλολογίας μαθήματος· τὰς καταχρήσεις εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκειται, τοὺς σκοπέλους ἐκ τῶν ὑποκίτων κινδυνεύει καὶ τὰ προφυλακτικὰ τούτων μέσα. Πολλὰ ἠναγκάσθη νὰ εἶπω, πολλὰ καὶ παρέτρεξα. Ἴνα τελειώσω δὲ τὸν μακρὸν τοῦτον πρόλογον ἀκόμη νὰ σᾶς εἶπω ὀλίγα.

Ἡ παλαιὰ καὶ μέση πολιτικὴ ἱστορία τῶν Ἑλλήνων τελευτᾷ μετὰ τὴν ὑπὸ Τούρκων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἐπ' αὐτῆς τελευτᾷ καὶ ἡ κυρίως Ἑλληνικὴ Φιλο-